

Nr 183.

Av herr **Pettersson, Anton**, *angående underhållet av enklare vägförbindelser i fjäll- och skogsbygderna i Västerbottens län.*

Fjäll- och skogsbefolkningen i Västerbottens län har för odlingens främjande och förbättrade levnadsvillkor alldeles särskilt haft att kämpa mot de svårigheter, som avstånden och avsaknaden av tillgång till vägar skapat. I stor utsträckning har denna befolkning genom betydande uppoffring själv sökt att lösa sin vägfråga. Staten har visserligen lämnat ett visst bidrag men det måste sägas, att det för de enskilda icke varit en lätt uppgift att bringa till stånd även enklare vägförbindelser i fjäll- och skogsbygderna med ett statsbidrag av en krona per sträckmeter.

En del vägdistrikt och kommuner ha i vissa fall understött sådana företag, och även domänstyrelsen samt några skogsbolag i länet ha på länsstyrelsens framställning lämnat sin medverkan till att främja tillkomsten av vägar, varav ej blott deras torpare och arrendatorer, utan även arbetet i skogarna gagnats. Det har beräknats att under förutsättning av att hittills begärda vägar inom de allra närmaste åren även skulle kunna fullbordas, skulle behovet av s. k. enkronasvägar i en snar framtid kunna betraktas som någorlunda tillgodosett. I framställning till Kungl. Maj:t av den 10 november 1937 anser sig även länsstyrelsen i Västerbottens län kunna konstatera att ansökningar om anslag till sådana vägar numera ej inkomma i samma omfattning som tidigare.

Det skulle emellertid dock vara fråga om en vägtyp, som skulle komma att omfatta mer än 1.200 kilometer väg eller ej mindre än omkring 20 procent av det allmänna vägnätets längd.

Det är sålunda en betydande insats, som här gjorts förnämligast av enskilda i förhållandevis små omständigheter. I den ovan nämnda skrivelsen framhåller länsstyrelsen i Västerbottens län det gagn, som det allmänna har därav.

Dessa enkla vägar äro, heter det sålunda i länsstyrelsens uttalande, till avsevärd nytta icke blott för intressenterna utan i stor utsträckning även för det allmänna. De äro till stor lättnad för statens tjänstemän vid färder i statens ärenden, de underlätta skogsarbetarnas resor och transporter av förnödenheter, de äro till utomordentlig lättnad vid inträffade sjukdoms- och olycksfall, de öka möjligheterna för skogsspekulanter att före kronoauktionerna bese stämplingar o. s. v.

Dessa vägar äro även framkomliga för automobil samt ha sålunda bidragit till att främja den utveckling av kommunikationerna, som bilismen under senare år medfört för vårt land med dess stora avstånd. Å andra sidan

är det uppenbart, att automobiltrafiken medfört och kommer att medföra en ökad belastning av dessa vägar, som än mera stegra kostnaderna för dem, som ha att svara för vägunderhållet. De ursprungliga uppgifterna för dessa vägar avsågo ju tillgodoseendet av vederbörandes eget behov av utfartsvägar, som satte dem i förbindelse med de stora trafiklederna. Utvecklingen inom skogsbruket har allt mera lett till att motorkraft kommit till användning vid transporter av timmer o. s. v. och allt tyder på att för en intensivare utnyttning av skogen, både kronans skogar och enskildas, behovet av särskilda vägar kommer att stegras. Här ha de s. k. enkronasvägarnas skapare utfört ett betydelsefullt pionjärbete då dessa vägar i regel äro så belägna att de sammanfalla med de vägar, som behövas för skogens utnyttjande.

Vad som ovan sagts angående de ökade kostnaderna för vägunderhållet kommer sålunda att i en snar framtid gälla med än mer ökad styrka. Att det allmänna här i en eller annan form skall komma att gripa in är uppenbart. Det blir nödvändigt både med hänsyn till de krav, som ur allmänna synpunkter och med hänsyn till en stegrad trafik komma att resas, och som givetvis icke av de nuvarande enskilda vägunderhållningsskyldiga kunna motsvaras. Det blir även väsentliga andra intressen än de, som ursprungligen bragte dessa vägar till stånd med hänsyn till eget behov, som komma att draga den väsentliga förmånen av en sådan utveckling.

Under sådana förhållanden synes det, som om tiden vore kommen för statsmakterna att till prövning upptaga frågan av de s. k. enkronasvägarnas ingående i det allmänna vägunderhållet. Möjligen kan det även tänkas att — eventuellt såsom en övergångsform — från det allmännas sida och av automobilskattemedel bidrag lämnades till underhåll även av dessa vägar. Vid avvägande av vad som från det allmännas sida skall kunna göras för lösande av den fråga det här gäller, synes det även rättvist och rimligt att hänsyn tages till de avsevärda uppoffringar, som av vederbörande gjorts för att bringa detta vägnät till stånd, liksom till det gagn, som genom detta pionjärbete beretts det allmänna.

Under återopande av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t göra framställning om utredning av vad som från det allmännas sida kan göras för att lätta bördan för underhållet av de s. k. enkronasvägarna i Västerbottens län, eventuellt även om och i vilken utsträckning dessa vägar böra intagas under allmänt vägunderhåll. samt det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Stockholm den 23 januari 1938.

Anton Pettersson.